

INTERDISCIPLINARITY AND SCIENTIFIC TERMINOLOGY

Denisa Elena Petrehus

Lecturer, PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The two terms are hard to define. The evolution of terminology is directly related to the process of knowledge, terminology is a corpus of concepts and their names, with a structure oriented on domains / subdomains and disciplines. The need for scientific rigorous communication in the increasingly specialized subdisciplinary compartment has also contributed to the creation of complex terminology databases, both monolingve (explanatory) and bilingual or even multilingual. Using common threads could lead to confusion, to an ambiguity of communication.

Keywords: specialized terminology, specialized meaning, avoidance of ambiguity in communication, interdisciplinarity

Nici unul dintre cei doi termeni, terminologie și interdisciplinaritate, nu este ușor de definit. Evoluția terminologiei fiind direct și implicit legată de cea a procesului cunoașterii, *terminologia* este, de fapt, un corpus de concepte și de denumiri ale acestora, cu o structură orientată pe domenii / subdomenii și discipline. Este nevoie de respectarea strictă a relației biunivoce între concepte, pe de o parte, și denumirile lor, pe de altă parte. Fără asumarea unei asemenea rigori, calitatea comunicării ar avea mult de suferit, deoarece unele mesaje ar putea fi denaturate, devenind neclare, ambigue sau eronate. Relațiile și ordinea din sfera conceptelor trebuie menținute și în sfera terminologiei. Dacă acest lucru nu este întotdeauna simplu nici măcar în granițele virtuale ale fiecărei subdiscipline, cu atât mai complicată este situația în plan interdisciplinar. Interdisciplinaritatea a luat amploare tocmai ca o consecință a evoluției cercetării, în primul rând, și a evoluției cunoștințelor acumulate într-un proces continuu, în al doilea rând. Noile cunoștințe, însă, nu pot fi încadrate în totalitate în subdisciplinele recunoscute de știința oficială la un moment dat, ci se detașează de la sine, tocmai prin elementele de noutate pe care le conțin, formând o nouă subdisciplină. Recunoșterea acestora ca atare se petrece cu atât mai repede cu cât cei ce o dezvoltă reușesc să se desprindă de modelele, procedeele și tehnicile celorlalte subdiscipline și în același timp să definească foarte clar o terminologie specifică. Aceasta conține, fără îndoială, numeroși termeni folosiți și în alte discipline (și mai ales în subdisciplinele înrudite din care s-a desprins noua subdisciplină), dar conotațiile multora s-au schimbat, prin urmare trebuie redefiniți. Așadar, noua terminologie, pentru a fi interdisciplinară, trebuie să îndeplinească un obiectiv esențial: să surprindă și să exprime / să conțină diferența specifică dintre conceptele folosite în alte subdiscipline și cele utilizate în noua subdisciplină, chiar și în acele cazuri în care se apelează la aceleași unități lexicale sau frazeologice.

Este greu de făcut un inventar al domeniilor / subdomeniilor interdisciplinare deoarece, pe de o parte, apar mereu unele noi, iar pe de altă parte, recunoașterea lor de către știința oficială durează destul de mult uneori, cel puțin până când însăși denumirea noii subdiscipline capătă credibilitate în rândul oamenilor de știință consacrați, recunoscuți ca având o solidă reputație. Dacă unele denumiri de interdisciplinarități au devenit oarecum familiare și celor neimplicați (*biochimia, biofizica, biotehnologia, dreptul mediului, economia politică, ingineria genetică, inteligența artificială, tehnologia audiovizuală etc.*), altele sunt încă destul de puțin cunoscute: *agrometeorologia, antropologia culturală, biogeochimia, bioinformatica, cimaterapia, ecologia acustică, ecologia lingvistică, neurocibernetica,*

neuroinformatica etc. (sursa: Wikipedia). Nevoia comunicării cu rigurozitate științifică în această compartimentare subdisciplinară din ce în ce mai specializată a contribuit, și ea, la constituirea de baze de date terminologice complexe, atât monolingve (explicative), cât și bilingve, iar în cele din urmă multilingve. Numărul termenilor utilizați în domenii / subdomenii interdisciplinare este destul de mare, dar dependența lor de context este diferită, variind de la dependență considerată zero (context-free) până la o dependență de nivel înalt, caracterizată printr-o adaptare profundă a sensului. Cercetările în domeniu au stabilit o listă de termeni considerați fără îndoială interdisciplinari, dintre care menționăm: arhitectură, arheologie, câmp, complexitate, control, cultură, ciclu, element, energie, generalizare, ierarhie, limbaj, model, ordine, relație, structură, sistem, unitate, univers, zonă etc. (sursa: Wikipedia). Desigur, disciplinele sau chiar subdisciplinele își au, fiecare, propriul vocabular considerat „de specialitate”, purtând, adică, amprenta specificului disciplinei / subdisciplinei respective. Dar folosirea în comun a unor cuvinte / termeni ar putea duce la confuzii, la o ambiguitate a comunicării. Or, subdisciplinele au nevoie de claritate, de o comunicare riguroasă, care să le permită o evoluție profitabilă pentru cunoaștere în ansamblu, dar și pentru atingerea scopurilor practice stabilite inițial.

Sensurile specializate ale acestora sunt exprimate fără ambiguitate prin intermediul unităților frazeologice și al sintagmelor: – câmp: câmp de maci, câmp vizual, câmp sonor, câmp de acțiune, câmp de forță, câmp de luptă, câmp irigat, în câmpul muncii, câmp operator, artilerie de câmp, câmp electric / magnetic / electromagnetic etc. – gen: gen literar, genul epic / liric / dramatic, gen gramatical, gen muzical, un gen aparte, genul proxim, genurile presei etc. – element: element de noutate, element recalcitrant, element de siguranță, tabelul periodic al elementelor, element de compunere etc. – ordin: ordin de plată, ordin pe unitate, din ordinul comandantului, ordin al Ministrului Educației și Cercetării, ordin de sus, ordinul Carnivora / Insectivora / Rodentia etc., Ordinul Templierilor, ordin călugăresc, ordin cavaleresc, ordin arhitectonic, ordinul doric / ionic / corintic, Ordinul național „Steaua României”, Ordinul (și medalia) „Meritul Cultural” etc. – zonă: zonă minată, zonă de conflict, zonă de interes(e), zonă crepusculară, zonă urbană / rurală / suburbană, zona zoster, zonă tampon etc.

Definirea unor asemenea termeni se bazează în mare măsură pe relația acestora cu contextul, pe specializarea lor. Cea mai mare parte a termenilor interdisciplinari provin din rândul termenilor multidisciplinari. Aceasta, deoarece tocmai calitatea lor de a exprima noțiuni și / sau concepte aparținând mai multor discipline / subdiscipline este cea care le permite să numească și să comunice în plan verbal noile relații care țin de spațiul virtual interdisciplinar. Prin urmare, termenii interdisciplinari au rolul de a umple unele nișe existente în vocabularul unei limbi, pentru a da posibilitatea corelării evoluției lingvistice cu evoluția conceptuală, cu cea cognitivă în ultimă instanță.

Limbajele specializate sau terminologiile sunt diversificate, individuale, relativ independente. Studiul lor presupune, deci, o abordare specială, proprie *fiecărei terminologii* care își identifică, în primul rând, *trăsăturile definitorii*. Găsirea unor caracteristici comune, stabilirea unui *lexic specializat interferent* sunt probleme de mare interes pentru limbile moderne în faza actuală. (I. Coteanu (1995), p. 168 – 169)

Descrierea **lexicului specializat** (LS) dintr-o perspectivă științifică interdisciplinară, presupune adoptarea unei anumite poziții față de **terminologiile științifice**, delimitarea conceptelor de bază și a perspectivei științifice abordate.

Conceptul de **terminologie** are următoarele valori importante:

(1) Limbaj specializat sau **sistem științific** care utilizează o **terminologie** în sensul 2 și alte mijloace lingvistice și nelingvistice pentru a realiza o **comunicare de specialitate non-ambiguă** cu funcția majoră de a **transmite cunoștințe într-un domeniu particular** de activitate profesională; (2) **Ansamblu de termeni** sau cuvinte specializate aparținând unui **subsistem lingvistic**, **termenii** caracterizându-se prin univocitate, non-ambiguitate și

relații lexico-semantice proprii; (3) **Terminologia** mai este utilizată cu sensul unei științe interdisciplinare preocupată de problemele generale ale **terminologiilor** în sensurile (1) și (2), care analizează logica cunoștințelor, ierarhia conceptelor, codajul lingvistic și non-lingvistic și problemele creației de cuvinte necesare științelor și tehnicii.¹

Limbajul științific și tehnic este destinat în primul rând specialiștilor. Când aceștia trebuie să comunice cu audiența mai puțin specializată este necesar apelul la dicționar pentru a explica termenii din textele de specialitate

Caracterul (eminamente) epistemic-cognitiv al matematicii îi conferă limbajului specializat al acestei științe un statut ce tinde spre internaționalizare în sens strict (termeni comuni pentru expunerea acelorași concepte în diferite limbi) și în sens larg (termenii matematici au caracteristici comune dincolo de barajele trecerii dintr-o limbă în altă limbă).

În comunicarea matematică se recurge la o limbă de specialitate care se evidențiază printr-un sistem semiotic mixt. Problema de a ști dacă este posibilă comunicarea matematicii dincolo de specialiști este rezolvată diferit de matematicieni – sceptici și de lingviști – optimiști. O soluție de transcendere a blocajului comunicațional o constituie abordarea diferențială la nivelul discursului matematic în funcție de destinatarul căruia i se adresează autorul: discursul specializat general (comunicarea între specialiști) și discursul didactic (comunicarea între specialiști și nonspecialiști).

Această biunivocitate a matematicii, împinsă la extremă, riscă să ducă la cazuri de specializare, și ele extreme, în care matematicianul nu mai poate comunica decât cu el însuși.

Așadar, orice **termen matematic** aparține unui **bisistem**: pe de o parte, “sistemul de comunicare prin limbă”, pe de altă parte, “sistemul raționamentului matematic”. Termenul tehnico-științific impune coprezența unei **noțiuni** (*semnificatul noțional* e pasibil de o definiție lexicografică ce permite utilizări figurate) și a unui **concept** (*semnificatul conceptual* reprezintă conținutul strict al unei definiții tehnico-științifice, neadmițând decât sensul propriu).

Limba naturală – comună sau specializată – este utilizată inevitabil atât în exprimarea cotidiană cât și în cercul specialiștilor. Cuvintele care trec dinspre limbacomună în LM identificate în corpusul analizat sunt: arc, asemenea, axa, cap, coarda, picior, punct, drept, deschis *etc*

Obiectul **terminologiei**, înțelesă ca știință interdisciplinară este constituit deci, în același timp, de **elaborarea unor teorii conceptuale** care să structureze un anumit domeniu științific, pe de o parte și, pe de altă parte, de activitatea (descriptivă, normativă și lexicografică) de stabilire a **termenilor specifici**.

Ni se pare interesantă poziția unor specialiști în terminologii₁, care delimitează **mai multe etape** privind **construcția unei teorii a unui domeniu științific** (o anumită **terminologie** în sensul (1)):

(a) colectarea unui **corpus de expresii** plecând de la care să se constituie **cunoștințele**,

(b) efectuarea unui **studiu lingvistic** cu scopul de a defini **semnificatul noțiunilor**,

(c) **normalizarea semantică** care duce la un prim tip de **ontologie** a domeniului și

(d) formalizarea ontologiei de tipul (c) pentru a obține **o ontologie computațională**.

Unele dintre aceste etape (mai ales (b) și (d) prezintă un interes mai mare pentru cercetarea noastră, chiar dacă ele nu pot fi tratate aici.

Rezultă că posibilitatea mai mult sau mai puțin diferită de a aborda **terminologiile** este condiționată de perspectiva din care sunt privite acestea: totul depinde de precizarea: **pentru**

¹ Alexandra Vrânceanu, **Semiotica imaginii vizuale**, în “Analele Universității București, Limbă și Literatură română”, an XLX, 1996.

cine sunt făcute terminologiile?, cine este interesat de folosirea unei anumite terminologii? și oarecum implicit, **cine studiază toate aceste aspecte** (specialistul strict, specialiști în teoria cunoașterii, lingviștii etc.)? Întrucât investigarea noastră nu se poate situa pe poziția unei abordări interne (cu perspectiva strictă a specialistului într-un anumit domeniu științific, decât în mică măsură, cercetarea va fi orientată spre analiza importanței **terminologiilor** pentru grupuri socio-profesionale mai largi, mergând până la utilizarea în limba literară standard (dincolo de o anumită specializare). Unele analize lingvistice pot interesa însă și specialiști (de exemplu, cele din limbajul medical).

Termenul este un element al unei **terminologii** sau al unui limbaj specializat, reprezentând denumirea cunoștințelor din acest domeniu. **Termenii** sunt unități ale cunoașterii cu un conținut stabil.

Relația dintre denumire și noțiune este reflexivă și biunivocă pentru un termen dat. Un termen se caracterizează, deci, prin **univocitate, monoreferențialitate și precizie**.

Termenii se obțin prin aplicarea unei denumiri unui anumit concept și printr-o procedură de lexicalizare naturală sau artificială (**termenul** verbalizează cunoștințele). Termenii au un caracter convențional, desemnarea putând să se facă prin cuvânt, litere, cifre sau alte simboluri, în funcție de fiecare știință. Numai desemnarea **termenilor pryncuvinte a limbilor** naturale preocupă cercetarea noastră, dar relația cu elementele nelingvistice poate fi un aspect interesant pentru caracterizarea fiecărei terminologii în parte. **Termenii** care se exprimă prin mai multe cuvinte trebuie să îndeplinească mai multe condiții:

(1) să fie unități lingvistice integrabile în enunțuri și

(2) să fie unități ale cunoașterii cu caracter stabil;

(3) semnificatul unui termen să se definească în raport cu ansamblul de semnificați aparținând aceluiași domeniu (ansamblu semantic care poate fi o disciplină, o știință, o tehnică, adică întotdeauna un domeniu specializat.) **Termenul** își găsește locul într-o structură ierarhică noțională din interiorul fiecărui domeniu;

(4) în planul **discursului științific** (în sens restrâns sau mai larg), **termenul** trebuie să fie clar identificat în **contexte** (extralingvistice și lingvistice).

Aceste condiții ce trebuie îndeplinite de către un **termen** nu se manifestă omogen în toate științele, iar **analiza lor în domeniile cercetate de noi** poate pune diverse probleme, de interes atât pentru **specialiști**, cât și pentru **nespecialiști**. Relația dintre **specialiști** și **nespecialiști** lingviști, cercetători din domeniile cunoașterii ș.a. este de larg și real interes pentru multe orientări terminologice actuale și va reprezenta perspectiva generală pe care o vom aborda și noi.

Definiția **termenului** antrenează obiectiv relația dintre acesta și cuvânt-concept-obiect. **Cuvântul** interesează mai ales lingviștii, iar **termenul** este, în primul rând, **o componentă a disciplinei căreia îi aparține** și abia apoi a limbii în general.

Raportul dintre **cuvânt** și **termen** se poate preciza astfel: **un cuvânt** devine **un termen** când i se atribuie o semnificație independentă de variațiile induse de accepții și de utilizările în context. **Termenii** aparținând **unui anumit sistem terminologic** sunt legați între ei prin **relații conceptuale în afara discursului**. Analiza acestui raport în fiecare dintre domeniile cercetate de noi, **studiul sensurilor dobândite de anumiți termeni** în contexte variate, mai mult sau mai puțin specializate poate să pună în lumină aspecte de interes complex privind interpretarea interdisciplinară a **terminologiei**.

Extinderea sferei de utilizare a unor **termeni dincolo de un domeniu strict specializat**, aspect admis teoretic de majoritatea cercetătorilor și ușor de constatat practic va constitui un alt obiectiv al analizelor noastre. Adoptăm, astfel, poziția celor care admit astăzi că trebuie pus capăt rupturii radicale dintre **cunoașterea științifică și cunoașterea obișnuită**. O soluție în adoptarea acestei poziții este recunoașterea unor delimitări privind **conceptul**

expert (aparținând strict unui domeniu științific) și **conceptul ordinar** (extins dincolo de specialitatea strictă)²; se admit în felul acesta **modele alternative ale definiției termenilor științifici**. Postulatul acesta favorizează interpretarea unor **termeni** din perspectiva **folosirii lor în limba comună și a definirii lor de către dicționarele generale ale limbii române** aspecte comune cercetărilor noastre indiferent de domeniile științifice vizate.

Câteva considerații generale privind întemeierea și dezvoltarea **terminologiei** ca știință independentă cu preocupări generale, dar și cu diferențe în funcție de școli, curente, autori sunt utile pentru a preciza pozițiile pe care ne situăm.

O orientare modernă în terminologie este reprezentată de R Kocourek (ALFA, **Terminologie et linguistique de spécialité**, 1994/1995, vol. 7, Halifax Univ.). În această orientarea se depășește poziția **terminologiei clasice** (care ignoră dimensiunea sintactică a lexicului, ceea ce face din terminologii cataloage inerte) și se preconizează **descrierea textelor**; sunt urmăriți termenii cu **distribuție regulată în texte** (izotopie generică) și **termenii cu distribuție neregulată** (molecule semice). Se consideră că **preocuparea pentru texte** trebuie să **conducă la reconsiderarea unor principii ale terminologiei**.

Importanța textelor pentru termeni și terminologii este reflectată și de unele **definiții lexicografice din dicționarele generale** ale limbilor, atunci când se dau **indicatori de domeniu**, cum ar fi **mar.** (marină), **cor.** (coregrafie), **electron.** (electronică), **rad.** (radio, radiofonie), **tel.** (televiziune), **text.** (industria textilă) ș.a., indicatori care corespund tipurilor de discurs. Puncte de vedere ale acestei poziții terminologice vor fi preluate consecvent și de cercetarea noastră.

O orientare de maximă importanță la ora actuală este cea care privește **relațiile dintre IA** (inteligenta artificială) și **terminologii**, orientare care reunește specialiști din diverse domenii (informaticieni, specialiști într-un anumit domeniu științific sau în teoria cunoașterii, dar și numeroși lingviști de renume, cum ar fi F. Rastier, R. Martin).

IA se preocupă atât de ontologie a priori a domeniului științific de aplicare, de ansamblul primitivelor acestui domeniu, de achiziția de cunoștințe și de construirea unui **sistem explicit** (SE), cât și de o problemă diversă ținând seama de limbile naturale. **Terminologia în IA este legată**, oricum, **de texte**, deși există problema decupajului automat al textelor.

În condițiile diversității preocupărilor în relația dintre terminologii și IA se rețin câteva dintre cercetările efectuate:

- (a) dezvoltarea **lingvisticii corpusului** utilizând **băncile de date textuale**;
- (b) stabilirea unor sisteme de extragere automată a termenilor ca TERMINO a lui David și Plante (ATO, 1990–1993) sau LEXTER al lui Bouringault (FDF-DER, 1993);
- (c) stabilirea unor **bănci terminologice** pentru **obținerea unor date mai adecvate**, cum se procedează în Franța, făcându-se distincția dintre „limba comună” și „limbile de specialitate”;
- (d) **analiza** din perspectivă „internă” a **specialistului într-un anumit domeniu științific sau tehnic**, descriere reprezentată în IA (Nadine Gros, KOD) ș.a.

Se consideră în general, că legăturile dintre terminologie și IA pot duce la **revizuirea anumitor postulate**. Fiecare dintre aceste perspective moderne de studiere a **terminologiilor** ar putea fi de mare utilitate cercetărilor întreprinse în România, dar informația complexă și specializată în același timp, ne face să considerăm această perspectivă ca un **deziderat de viitor** (pentru că nu se poate realiza numai prin informație bibliografică).

Cu excepția **terminologiei „clasice”** (V.G.T.T.), se admite, în general, importanța limbilor naturale, chiar dacă rămâne actuală problema datorată relației dintre **imperfecțiunea limbilor** în raport cu **dezvoltarea științelor**, Prin limbile naturale se exprimă cunoștințe

asupra obiectelor lumii trăite, specifice fiecărui domeniu științific. Dacă în unele științe (ca matematica, fizica, chimia), exprimarea cunoștințelor, chiar și numai parțial, se poate face **și prin alte mijloace**, există alte **științe** în care acest lucru **nu se poate face decât printr-o limbă naturală** oarecare (cum e cazul filozofiei, lingvisticii și, în mod relativ, al artelor. Deci, **importanța limbilor naturale pentru terminologii** este cu atât mai mare cu cât nu există altă modalitate de exprimare.

Se admite că **cercetarea științifică** este în mare parte constituită **din limbaj** sau altfel spus, cunoașterea științifică este **informație conceptuală pornind de la texte**.

Dacă se acceptă **importanța limbilor naturale pentru terminologii**, se admite, măcar potențial, și **importanța lingvisticii**. Din acest punct de vedere, studiul **terminologiei** privește **specificitatea semantică** (teză admisă și de Wüster, dar mai ales, de terminologi actuali, precum Lerat), aspect care va constitui **un obiectiv esențial al cercetărilor noastre**, alături de relația **cuvânt-termen-vocabulă** (sintagmă de specialitate care presupune o oarecare integrare în discurs).

Un alt aspect care justifică **relația dintre terminologie și lingvistică** este **rolul contextului**. Se admite în general, că **doctrina terminologică nu are o teorie a contextului**. Termenul de **context** nu este interpretat în manieră non-ambiguă; apare atât pentru a desemna **contextul extralingvistic** prin care se înțelege atât **situația de comunicare**, cât și **variația conținutului conceptual în funcție de locutori** (de exemplu, utilizarea **terminologiei medicale** de către medici cu profiluri diferite, farmacologi și chiar de către nespecialiști; se dă exemplul proprietății **funcție diuretică**, care are semnificații diferite după cum califică **un medicament** sau o **moleculă**, ceea ce înseamnă atât context extralingvistic, cât și lingvistic; se ajunge la concluzia că **termenii medicali nu pot fi interpretați fără context, afirmație care trebuie analizată concret și precizată în raport cu factori diverși**).

Contextul lingvistic admite și el **variabile interpretative**, cu obiective diferite ale cercetării:

(a) poate fi înțeles ca o **preferință a combinațiilor**, manifestată diferit în **terminologii**: de exemplu, în **medicină un context prescrie conținutul conceptual medical prin combinații diverse de termeni medicali** (ceea ce ar însemna că **termenii medicali nu apar singuri în context**, iar contextul trebuie înțeles cu grade de complexitate diferite, care trebuie precizate);

(b) **contextul** interesează și în cazul termenilor cu libertăți contextuale sau care admit o pluralitate de determinări contextuale; delimitarea acestor termeni, corelarea acestor calități cu anumite terminologii este un alt aspect interesant de studiat din punct de vedere lingvistic, dar și din punct de vedere terminologic, în măsura în care se pot delimita totuși prescripții interpretative;

(c) în opoziție, se plasează termenii cu restrângeri contextuale, cu prescripții interpretative stricte, cărora li se asociază un sens unic, non-ambiguu. Degajarea termenilor care prezintă restrângeri contextuale poate fi extrem de utilă mai ales nespecialiștilor care și-i însușesc, pentru cunoașterea și utilizarea lor efectivă cu corectitudine.

Studiile privind **rolul contextului** pentru diverși **termeni și în diferite terminologii**, făcut cu rigurozitate și într-o măsură relevantă poate aduce informații interesante din mai multe perspective dacă se demonstrează **în ce măsură există o medie semantică a termenilor în afara contextului, valabilă pentru toate contextele**.

Studiul **contextului** înțeles mai larg poate fi util și pentru stabilirea unor **particularități ale discursului științific**. În **limbajul medical** s-au delimitat **tipuri diferite de discurs** după cum e vorba despre fișa medicală, foaia de internare sau de externare, textul științific, textul de popularizare; particularitățile lingvistice și științifice ale

contextului în aceste discursuri medicale diferite pot fi puse în relație cu sarcini diferite ale medicinei – de diagnostic, de prescripție, de codificare ș.a.

Importanța **socio-culturală, economică, pedagogică a terminologiilor** este în creștere, ceea ce explică **abordarea interdisciplinară și interesul mai larg** pentru aceste domenii, dincolo de o specialitate științifică anume. Se vorbește în acest sens, (F. Rastier)³ de laicizarea progresivă a cunoașterii, ceea ce permite **definiții alternative** ale **termenilor** (împreună cu alte distincții conceptuale) tocmai din această perspectivă interdisciplinară. Sunt admise astfel ca obiective ale **terminologiilor** atât elaborarea de teorii conceptuale structurând obiectele domeniului, cât și activitatea lexicografică (specializată sau nu) de efectuare a unor corpusuri, dicționare etc. În felul acesta, **terminologiile** sunt puse oficial în relație cu discipline ca **ontologia, lexicografia, semantica**. Relația cu ultimele trei discipline autorizează preocupările lingviștilor pentru **terminologii**.

Relația **terminologiei** cu lexicografia reprezintă o problemă complexă, care interesează lingviștii atât ca punct de plecare (analiza dicționarelor existente), posibilitate de revenire, după o serie de cercetări, pentru a perfecționa lucrările lexicografice existente.

BIBLIOGRAPHY

1. Bidu-Vrancenu Angela (coord) – Lexic comun, lexic specializat, Ed. Universitatii Bucuresti, 2000
2. Hristea, Th – Probleme de cultivare si studiere a limbii romane contemporane, Ed. Academia Universitara Atheneum, Bucuresti, 1994
3. Vrânceanu, Alexandra -Semiotica imaginii vizuale, în “Analele Universității București, Limbă și Literatură română”, an XLX, 1996.
4. Eco, U., A spune cam același lucru. Experiențe de traducere, Editura Polirom, Iași, 2008
5. Ionescu, T., Știința sau/ și arta traducerii, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2003
6. Martinet Andre. Elemente de lingvistică generală .- București , 1970
7. Nida, E., Traducerea sensurilor, Institutul European, Iași, 2004
8. Saussure Ferdinand de . Curs de lingvistică generală – Iași , 1998
9. Katharina Reiss, La critique des traductions, ses possibilities et ses limites. Traduit de l'allemand par C. Bocquet. Arras, Artois Presses Universite, 2002, coll. “Traductologie”